

INFORMÁCIÓK A TANÁRI ZÁRÓVIZSGÁHOZ AZ OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉSBEN

Ebben a dokumentumban összefoglaljuk a legfőbb szabályokat, illetve tanácsokat adunk a záróvizsgához. Megadjuk a záróvizsgára vonatkozó szabályok elérhetőségét, melyek tanulmányozása nagymértékben segíti a záróvizsgára való felkészülést. Közzöljük a záróvizsga elemeit, majd ezeket egyenként jellemezzük, ajánlásokat fogalmazunk meg a felkészüléshez.

A záróvizsgára vonatkozó szabályozás

- Képzési és kimeneti követelmények
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a1300008.emm
- Tanulmányi és vizsgaszabályzat
<https://www.u-szeged.hu/szabalyzatok>
- SZTE Tanárképző Központ
<http://www.u-szeged.hu/tanarkepzes/szabalyzatok>

A záróvizsga

A hallgató tanulmányait az osztatlan tanárképzésben záróvizsgával fejezi be. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, mely során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja.

A záróvizsga részei

- a szakdolgozat bemutatása és védése
- a portfólió bemutatása és védése, ebbe integrálva számadás a pedagógiai-pszichológiai modulhoz tartozó ismeretekből
- szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó szakmai ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel)
- szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó szakmódszertani ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel)

A záróvizsga részei

A szakdolgozat bemutatása és védése

- készíthet prezentációt (pl. ppt), de elsősorban világos szóbeli bemutatásra készüljön (maximum 10 perc)
- gondolja át: milyen alapkérdéseket vizsgál, milyen módszerekkel és milyen eredményekre jutott (leginkább saját eredményeire összpontosítson)
- reagáljon a bírálatokban megfogalmazott kérdésekre és észrevételekre akár a szakdolgozat bemutatásába szöve, akár annak utolsó elemeként
- a bizottság tagjai a szakdolgozat bemutatását követően tehetnek fel kérdéseket a dolgozattal kapcsolatban, hogy alaposabban megérthessék munkáját

A portfólió bemutatása és védése, ebbe integrálva számadás a pedagógiai-pszichológiai modulhoz tartozó ismeretekből

A portfólió bemutatása és védése két egységből áll: (1) a portfólió bemutatása és védése, (2) egy kompetenciaterület részletes, gyakorlatközpontú ismertetése

(1) A portfólió bemutatása és védése

- készítsen prezentációt (pl. ppt) a fejlődése jellemzésére, melyben a tartalmat a 8 tanári kompetencia szerint rendszerezi (prezentációja ne legyen több 12 diánál)
- gondolja át, hogyan változott tanári tudása a gyakorlatok során, és ebből mit és hogyan osztana meg a bizottsággal (tehát nem az írott portfólió tartalmának vázlatolása a feladat)
- hangsúlyosan térjen ki két kompetenciára: egyre, amelyhez tartozó tevékenységei hatékonyak, eredményesek voltak, illetve egyre, amely esetében jelentős nehézségekbe ütközött
- mindkét esetben indokolja a választást, azokat erősítse meg jól azonosítható példákkal, illetve fogalmazzon meg továbblépési, fejlődési lehetőségeket

(2) Egy kompetenciaterület részletes, gyakorlatközpontú ismertetése

- a 8 tanári kompetencia mindegyike egy-egy tételnek felel meg, ezek közül húz egyet
- mindegyik tételhez tartozik néhány kulcsszó és szakirodalom (lásd a Tanárképző Központ honlapján) – ezt segítségnek szánjuk a tapasztalatok értelmezéséhez
- a felkészülés során a megadott kulcsszavak köré szervezve gondolja át, hogyan jelentek meg a szakirodalomban tárgyalt jelenségek a tanítási gyakorlatai során
  - vagyis a szakirodalmakat kösse össze tanítási gyakorlatának vonatkozó tevékenységeivel, reflexióival, önreflexiójával
  - tehát fontos, hogy felelete ne kizárólag a kulcsszavak mentén történjék, illetve ne csak a szakirodalmak tartalmát ismertesse

Szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó szakmai ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel)

- ennek részleteit az egyes szakok dolgozzák ki

Szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó szakmódszertani ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel)

- ennek részleteit az egyes szakok dolgozzák ki

TÉTELEK

1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése

Kulcsszavak

énefejlődés; szocializáció: családi és intézményes nevelés; tanulási nehézség, diszlexia; hátrányos helyzet; magatartási probléma

Irodalom

Solymosi, K. (2004). Fejlődés és szocializáció. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Eds.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 29–50). Budapest: Osiris Kiadó.

Solymosi, K. (2004). A családi szocializáció jellemzői. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Eds.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 74–94). Budapest: Osiris Kiadó.

Séra, L. & Bernáth, L. (2004). Az iskolai tanulásra való készenlét, speciális tanulási nehézségek. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Eds.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 265–278). Budapest: Osiris Kiadó.

Felleginé, T. A. (2004). Problémás tanulók, okok és megoldási javaslatok. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Eds.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 472–495). Budapest: Osiris Kiadó.

2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

Kulcsszavak

az osztály mint csoport, csoportfolyamatok, feladatvégzés csoportban; normák és normaszegés; népszerűség és elutasítás; versengés és együttműködés

Irodalom

N. Kollár, K. (2004). A társas kapcsolatok, személyközi vonzalom és a csoportfolyamatok. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Szerk.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 279–309). Budapest: Osiris Kiadó.

N. Kollár, K. (2004). Normaalakulás, engedelmség és csoporthoz igazodás. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Szerk.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 310–323). Budapest: Osiris Kiadó.

N. Kollár, K. (2004). Feladatvégzés csoportban, versengés és együttműködés. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Szerk.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 324–349). Budapest: Osiris Kiadó.

3. Szakmódszertani és szaktárgyi tudás

Kulcsszavak

ismeretek elsajátítása, megértés; tudástranszfer; képességek fejlesztése, taneszközök típusai és alkalmazásuk a szaktárgyak oktatásában

Irodalom

Csapó, B. (2003). *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése* (pp. 13–111). Budapest: Akadémiai Kiadó.

Korom, E. (2005). *Fogalmi fejlődés és fogalmi váltás* (pp. 82–106, 169–178). Budapest: Műszaki Kiadó.

Molnár, Gy. (2011). Az információs-kommunikációs technológiák hatása a tanulásra és oktatásra. *Magyar Tudomány*, 171(9), 1038–1047. <http://www.matud.iif.hu/2011/09/03.htm>

Molnár, Gy. (2006). *Tudástranszfer és komplex problémamegoldás* (pp. 14–44, 45–80). Budapest: Műszaki Kiadó.

4. A pedagógiai folyamat tervezése

Kulcsszavak

alaptanterv, kerettanterv, pedagógiai program és helyi tanterv; tanmenet, tematikus tervezés, óravázlat, foglalkozásterv; tanulási eredmény

Irodalom

- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. 10635. 111/ 2012. (VI. 4.) Korm. Rendelet. https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a1200110.kor <http://ofi.hu/nemzeti-alaptanterv>
- Kotschy, B. (2003). Az iskolai oktatómunka tervezése. In Falus, I. (Ed.), *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz* (pp. 468–486). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch18.html
- Molnár, E. K. & Vígh, T. (2015). *A tantervelmélet és a pedagógiai értékelés alapjai*. Szeged: SZTE [ePUB] http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tantervelmlet_s_a_pedagogiai_rtkels_alapjai/ 1.–6. fejezet

5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása

Kulcsszavak

a tanulás támogatása; önszabályozott tanulás; tanulóközpontú tanulási környezet; motivációelméletek, a motiváció és az érdeklődés fejlesztési lehetőségei; adaptív tanulásszervezés; nevelés-oktatási stratégiák, módszerek

Irodalom

- D. Molnár, É. (2013). *Tudatos fejlődés. Az önszabályozott tanulás elmélete és gyakorlata*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 21–41.
- Falus, I. (2003). Az oktatás stratégiái és módszerei. In Falus, I. (2003) (Ed.), *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz* (pp. 243–296). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Józsa, K. & Fejes, J. B. (2010). A szociális környezet szerepe a tanulási motiváció alakulásában: a család, az iskola és a kultúra hatása. In Zsolnai, A. & Kasik, L. (2010) (Eds.), *A szociális kompetencia fejlesztésének elmélete és gyakorlata* (pp. 134–162). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése

Kulcsszavak

a pedagógiai értékelés típusai (funkciói), viszonyítási alapjai; a pedagógiai értékelés módszerei, eszközei; a tanulói értékelés módszerei

Irodalom

- Brassói, S., Hunya, M. & Vass, V. (2005). A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása. *Új Pedagógiai Szemle*, 55(7–8), 4–17. <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00094/2005-07-ta-Tobbek-Fejleszto.html>
- Csapó, B. (2004). Tudásszintmérő tesztek. In Falus, I. (2004) (Ed.), *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe* (pp. 277–279., 284–289., 292–304). Budapest: PSZMP & Keraban Kiadó.
- Molnár, E. K. & Vígh, T. (2015). *A tantervelmélet és a pedagógiai értékelés alapjai*. Szeged: SZTE [ePUB] http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tantervelmlet_s_a_pedagogiai_rtkels_alapjai/ 7.–12. fejezet

7. Kommunikáció, szakmai együttműködés és pályaidentitás

Kulcsszavak

a tanári szerep értelmezési keretei; a pedagógiai kommunikáció főbb sajátosságai; pedagógus-etika: jogi és a pedagógiai normativitás, etikai helyzetek kezelése (tapasztalatok, lehetőségek és korlátok)

Irodalom

Bíró, E. (1998). *Jog a pedagógiában*. Budapest: Jogismeret Alapítvány. 37–46.

Buda, B. (2000). A közvetlen emberi kommunikáció modern elmélete és ennek pedagógiai perspektívái. In Balázs, S. (2000) (Ed.), *A pedagógiai kommunikációs képességek fejlesztésének elméleti és gyakorlati problémái* (pp. 37–66). Budapest: OKKER Kiadó.

Zétényi, Á. (2004). A hatékony tanár. In Mészáros, A. (2004) (Ed.), *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága* (pp. 375–383). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

8. Autonómia és felelősségvállalás

Kulcsszavak

az iskola mint szervezet, a szervezet jellemzői; autonómia; a tekintély és hatalom problémája az iskolában; a nevelőtestület mint csoport

Irodalom

Szabó, É., Vörös, A., & N. Kollár, K. (2004). A tanári szerep, a hatalom és a tekintély problémái. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Eds.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 418–450). Budapest: Osiris Kiadó.

Serfőző, M. & Somogyi, M. (2004). Az iskola mint szervezet. In N. Kollár, K. & Szabó, É. (2004) (Eds.), *Pszichológia pedagógusoknak* (pp. 451–471). Budapest: Osiris Kiadó.